

การเกิดระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร (BTS) ทำให้พฤติกรรมการเดินทางของประชาชนและกิจกรรมในบริเวณสถานีรถไฟฟ้าเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการก่อสร้างสถานีลงบนพื้นที่สาธารณะซึ่งไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับกับระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนมาตั้งแต่ต้น ความเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่สาธารณะของเมืองเหล่านี้เป็นเหตุผลหลักในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งได้แก่ 1) ศึกษาคุณลักษณะของผู้โดยสารรถไฟฟ้า BTS เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มผู้ใช้บริการที่เดินทางด้วยระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน 2) ศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้โดยสารด้านบริการสาธารณะที่รองรับการใช้พื้นที่สัญจรทางเท้า เปรียบเทียบกับมาตรฐานการออกแบบด้านสภาพแวดล้อมของการจราจร 3) ศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้โดยสารด้านบริการสาธารณะและวิธีการจัดการจราจรที่รองรับการเชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชน และ 4) สรุปผลการศึกษาเพื่อเสนอแนะนโยบายและแนวทางปรับปรุงพื้นที่สาธารณะโดยรอบสถานีรถไฟฟ้า BTS ให้ตอบสนองกับความต้องการของผู้โดยสารทั้งด้านการออกแบบและองค์ประกอบทางกายภาพและด้านวิธีการจัดการจราจรภายใต้สภาพแวดล้อมของการใช้ระบบขนส่งมวลชน

งานวิจัยนี้อาศัยการเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจภาคสนามและการแจกแบบสอบถามด้วยการให้ตอบกลับทางไปรษณีย์ โดยมีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบได้จำนวน 438 ตัวอย่าง จากสถานีอารีย์ อโศกและอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

ผลจากการศึกษาพบว่า ข้อมูลจากผู้ให้บริการในแต่ละพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินต่างกันนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยกลุ่มผู้ใช้รถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยทำงานช่วงอายุ 21 – 55 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท มีรายได้ต่ำถึงปานกลาง สักส่วนการมีและไม่มียานพาหนะครอบครองใกล้เคียงกัน ผู้ใช้ส่วนใหญ่จะใช้บริการในช่วงเช้าและเย็น โดยช่วงเช้าจะมีทิศทางมุ่งหน้าไปยังแหล่งงาน ส่วนในช่วงเย็นจะมุ่งไปในหลายทิศทางเพื่อเดินทางกลับบ้าน และส่วนใหญ่ใช้บริการเป็นประจำในช่วงวันจันทร์ – ศุกร์

ด้วยเหตุผลที่ต้องการประหยัดเวลาในการเดินทาง เพื่อหลีกเลี่ยงการจราจรติดขัดบนถนนในเวลาเร่งด่วน โดยอาศัยรถบริการสาธารณะต่าง ๆ ก่อนเข้ามาต่อรถไฟฟ้าและหลังจากใช้รถไฟฟ้าแล้วจะอาศัยการเดินเท้าต่อไปยังจุดหมาย

การวิเคราะห์ความต้องการของผู้โดยสารด้านบริการสาธารณะที่รองรับการใช้พื้นที่สัญจรทางเท้า พบว่า ผู้ใช้ต้องการบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการดำรงชีวิตและการเดินทางประจำวันมากกว่าบริการสาธารณะที่จัดเพื่อความสวยงามหรือกรณีใช้เป็นบางครั้งคราว และต้องการข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนเพื่อความสะดวกในการเดินทางออกจากพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังตระหนักถึงเรื่องความปลอดภัยโดยเฉพาะเรื่องแสงสว่างบริเวณทางเดินเท้า ส่วนเรื่องการขายของบนทางเท้าเป็นสิ่งที่ควรปรับปรุงมากที่สุด

การวิเคราะห์ความต้องการของผู้โดยสารด้านบริการสาธารณะที่รองรับการเชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชน พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่เห็นด้วยและสนับสนุนการจัดเตรียมบริการสาธารณะและวิธีการจัดการจราจรที่เกี่ยวข้องกับระบบขนส่งสาธารณะมากกว่าการใช้ยานพาหนะส่วนบุคคล ทั้งนี้เพื่อความสะดวกรวดเร็วการเชื่อมต่อกับรถไฟฟ้า

ผลจากการศึกษาทำให้ได้แนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะโดยรอบสถานีรถไฟฟ้า BTS ดังนี้ กรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายให้พื้นที่บริเวณโดยรอบสถานีรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนเป็นพื้นที่สาธารณะพิเศษ ที่สามารถจะใช้ประโยชน์เพื่อการส่งเสริมระบบขนส่งสาธารณะได้ โดยมอบหมายและประสานงานกับผู้ถือสัมปทาน คือ บริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ให้เป็นผู้รับผิดชอบดูแลความเรียบร้อยในพื้นที่ และกำหนดนโยบายพัฒนาระบบทางเดินเท้าเพื่อยกระดับคุณภาพการออกแบบทางกายภาพของเมืองให้พื้นที่นี้มีชีวิตชีวาและน่าสนใจมากขึ้นด้วย

ด้านการออกแบบและองค์ประกอบทางกายภาพ ควรสร้างให้เป็นพื้นที่ที่มีบรรยากาศของสวนสาธารณะและการค้าซึ่งแสดงออกถึงภาพลักษณ์ที่ดีของย่านนั้นๆ นอกจากนี้ยังต้องอาศัยวิธีการจัดการจราจรที่เน้นการให้บริการรูปแบบการขนส่งสาธารณะต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้การเชื่อมต่อการเดินทางในพื้นที่นี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ABSTRACT

TE162829

The construction of BTS stations has made behavioral changes of the city travelers. Those changes leads to the demand of improvement of public spaces adjacent to the stations. This principle is the major basis in determine the 4 main objectives of thesis which are 1) to study characteristic of BTS passengers that generate mass transit trips 2) to analyse passengers' needs of public facilities on walkway comparing to environmental design standard for traffic. 3) to analyse passenger's needs of public facilities and traffic managements supporting mass transit system. 4) to suggest guidelines for public spaces adjacent to BTS stations improvement, in both physically and traffic management.

The data collection consists of field survey and postal questionnaire of 438 respondents via systematic random sampling technique of the selected three BTS stations : Ari, Asok, and Victory Monument. Derived data is analysed by statistic package for the social science.

The result shows that the respondents' opinions from each selected BTS stations are in the same direction. In addition to that, the users are in the age between 21 and 55. The education level is bachelor degree. Most of them are private firm employees, having low and middle income. Besides, the proportion of non- vehicle possession and - vehicle possession is in the same rate. The purpose of BTS use is joint to travel between home and workplace. Mainly of the uses take place on weekdays for the reason of time saving. Other mode of transport before and after taking BTS is walking.

According to objective no.2, the study finds 4 major conclusions which are 1) the users need public services relating to real function rather than the decorated or temporary ones. 2) clear information is needed for passenger to move out of the BTS station fluently. 3) the users concern about safety especially regarding lighting. 4) the informal sector on foot path is the most urgent issue needed to be improved.

Relating to objective no.3, the majority of passenger agree to prepare public facilities and traffic managements method which relates to mass transit more than the uses of individual private vehicle due to the potential linkage to the BTS system

The improvement guidelines of public spaces adjacent to BTS stations suggest that The BMA (Bangkok Metropolitan Administration) and concerning institutions should determine the area around BTS stations as a special area. The roles of BTS company should consist of taking care of BTS surrounding and proposing walkway system policy leading to a more interesting and vivid urban movement.

In the sense of physical design and physical element, the study suggests that the area should be filled with park and commercial ambience to display image of the district. Furthermore traffic management method which emphasis on variety of public transportations to encourage more efficient trip linkage.